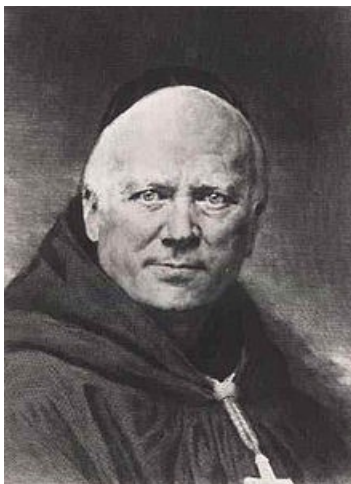

Antiliturgická hereze protestantské sekty

Dom Prosper-Louis-Pascal Guéranger, zakladatel benediktinské kongregace ve Francii a první opat v Solesmes po Francouzské revoluci, napsal v roce 1840 *Liturgické instituce*, aby mezi kleriky obnovil povědomí o římské liturgii a lásku k ní.

Zde svým čtenářům předkládáme zlomek z *Liturgických institucí*, kde Dom Guéranger shrnuje to, co nazývá antiliturgickou herezí, souhrn nauky a liturgické praxe protestantské sekty od 14. do 18. století. Jak lze snadno vidět, mnohé principy mají zarážející podobnost s pokoncilní liturgickou reformou...

-1-

První charakteristikou antiliturgické hereze je **nenávisť k Tradici, jak se nachází ve formulích užívaných při bohoslužbě**. Člověk si nemůže nevšimnout této zvláštní charakteristiky u všech heretiků, od Vigilanta po Kalvína, a důvod pro to se dá snadno vysvětlit.

Každý sektář, který chce zavést novou nauku, se bez výjimky nachází tváří v tvář liturgii, která je nejsilnější a nejlepší Tradicí, a nemůže ustát, dokud neumlčí tento hlas, dokud neroztrhá tyto stránky, které připomínají víru minulých staletí.

Jak by se vlastně mohlo ustavit luteránství, kalvinismus, anglikánství a udržet si svůj vliv nad masami? Vše, co musely učinit, bylo vyměnit nové knihy a nové formulace za starobylé knihy a formulace, a jejich dílo bylo hotové. Neexistovalo [pak] nic, co by nové učitele ještě obtěžovalo; mohli prostě nadále hlásat, co chtěli: víra lidu byla od nynějška bez obrany.

Luther tuto nauku chápal s vychytralostí hodnou jansenistů, protože na počátku svých novot, v době, kdy ještě cítil, že by měl zachovat část vnější formy latinského kultu, vydal následující pravidlo pro reformovanou mši:

„Schvalujeme a zachováváme Introity o nedělích a o svátcích Našeho Pána, tj. o Velikonocích, Letnicích a Vánocích. Velmi bychom upřednostňovali, aby celé žalmy z Introitů byly převzaty, jak se to činilo v dřívějších dobách; s radostí se však přizpůsobíme současnému užívání. Nebudeme vinit dokonce ani ty, kteří by chtěli zachovat Introity apoštolů, Blahoslavené Panny Marie a jiných svatých, protože tyto tři Introity jsou vzaty z žalmů a jiných míst v Písmě svatém.“

Příliš nenáviděl posvátné zpěvy složené samotnou Církví jako veřejné vyjádření její víry. Příliš v nich cítil sílu Tradice, kterou chtěl zakázat. Kdyby připustil Církvi právo směšovat její hlas s proroctvími v Písmu svatém při posvátném shromáždění, vystavil by se tomu, že by musel naslouchat milionům úst proklínajících jeho nová dogmata. Proto jeho nenávisť ke všemu v liturgii, co se výlučně neodvozuje z Písma svatého.

-2-

To je vlastně druhým principem antiliturgické sekty: **formule církevních nauk nahradit čteními z Písma svatého.**

To zahrnuje dvě výhody: za první, umlčení hlasu Tradice, jehož se sektáři vždy obávali. Pak je tu výhoda toho, že se šíří a podporují dogmata prostřednictvím potvrzování a popírání. Prostřednictvím popírání tak, že se v tichosti mazaně přecházejí texty, které vyjadřují nauku stavějící se omylům, které oni chtějí šířit. Prostřednictvím potvrzování tak, že se zdůrazňují okleštěné pasáže, které ukazují jen jednu stranu pravdy, a druhá se očím nevzdělaných skrývá.

Již mnoho staletí víme, že to, že všichni heretici upřednostňují Písmo svaté před církevními definicemi, nemá žádný jiný důvod než usnadnit to, aby slovo Boží říkalo, co oni všichni chtějí, aby říkalo, a aby jej podle své vůle manipulovali.

(...) Protestanté...celou liturgii takřka omezili jen na čtení Písma svatého doprovázené proslovou, v nichž jej člověk vykládá prostřednictvím rozumu. Pokud jde o výběr a stanovení kanonických knih, ty skončily tak, že se staly vrtochem reformátora, který po konečném zvážení rozhoduje o smyslu slova samotného.

Proto Luther seznává, že v jeho panteistickém systému by měly být ideje o neúčinnosti dobrých skutků a samotné víry, která postačuje, ustaveny jako dogmata, a tak od nynějška bude prohlašovat, že epištola sv. Jakuba je „slaměnou epištolou“ a nikoliv kanonickou, z prostého důvodu, že ona učí nutnost dobrých skutků ke spáse.

V každé době a u všech forem sektářství to bude stejné: **Žádné církevní formule, jen Písmo svaté, ale vykládané, přebírané, prezentované ze strany osoby nebo osob, které chtějí těžit z novot.**

Tato past je nebezpečná pro obyčejné lidi a teprve dlouho poté si člověk začne uvědomovat, že je podváděn a že slovo Boží, „dvousečný meč“, jak jej nazývají apoštolové, způsobil velké rány, protože s ním zacházeli synové záhuby.

-3-

Třetím principem heretiků, co se týká liturgie, je odstranění církevních formulí a vyhlášení naprosté nutnosti využívat v liturgii pouze slova Písma svatého. A protože viděli, že se Písmo svaté ne vždy podvoluje všem jejich úmyslům, jak by chtěli, říkáme, že jejich třetím principem je vytvářet a zavádět různé formule naplněné proradností, jimiž je lid jistěji polapen v omyl a celá stavba bezbožné reformy se tak upevní pro nadcházející staletí.

-4-

Člověk není překvapen rozpor, jež hereze ve svých dílech vykazuje, když ví, že čtvrtým principem, nebo, chcete-li, čtvrtou nutností nucenou sektářům samotnou povahou jejich buičského stavu, je notorický rozpor jejich vlastních principů.

K jejich zmatení to tak musí být i v onen velký den, který dříve či později přijde, kdy Bůh zjeví jejich nahotu pohledu lidu, jež svedli; navíc, není v povaze člověka být stálý. Jen sama Pravda je stálá.

Proto všichni sektáři bez výjimky začínají **obhajobou práv starobylostí**. Chtějí křesťanství oddělit od všech těch omylů a vášní člověka, které k němu [člověk] přimíchal; od čehokoliv, co je „mylné“ a „Boha nehodné“. **Vše, co chtějí, má být prapůvodní, a oni předstírají, že se vrací ke kolébce křesťanských institucí.**

Pro tento cíl ořezávají, mažou, osekávají; vše padne pod jejich údery. A zatímco člověk čeká, že uvidí, že se znovu objeví původní čistota Božího kultu, zjišťuje, že je obtěžkán novými formulemi datujícími se jen od předešlé noci, a které jsou nepopíratelně lidské, protože ten, kdo je stvořil, je stále naživu.

Každá sekta prochází touto nutností. Viděli jsme to u monofyzitů a nestoriánů; totéž nacházíme u všech větví protestantismu. Jejich upřednostňování hlásání starobylostí vedlo jen k tomu, že je oddělilo od celé minulosti. Pak předstoupili před svůj svedený lid a přísahali mu, že teď je vše v pořádku, že papeženské nánosy zmizely, že Boží kult byl obnoven ve své prvotní formě...

-5-

Protože sektáři liturgickou reformu provádějí se stejným cílem jako reformu dogmatu, jejíž je důsledkem, plyne z toho, že jako se protestanté oddělili od jednoty, aby méně věřili, jsou vedeni k tomu, aby v liturgii odřáli všechny obřady, **všechny formulace, které vyjadřují tajemství.**

Vše, co se nezdálo být čistě racionální, nazvali pověrou, modlářstvím a tudíž omezili vyjádření víry a zastřeli pochybami a dokonce i negací všechny pohledy, které se otevírají do nadpřirozeného světa.

Proto již žádné svátosti s výjimkou křtu, což připravuje cestu socialismu, který zprostil své stoupence dokonce i křtu. Žádné svátostiny, požehnání, obrazy, ostatky svatých, procesí, poutě atd. **Již žádný oltář, jen stůl, již žádná oběť jako v každém náboženství, ale jen pokrm.** Již žádný kostel, ale jen svatyně jako u Řeků a Římanů. Již žádná religiózní architektura, protože již neexistuje tajemství. Již žádné křesťanské malby a sochařství, protože již neexistuje žádné praktické náboženství. A nakonec již žádná poezie v kultu, který již není prosycen láskou či vírou.

-6-

Potlačení mystického prvku v protestantské liturgii muselo neomylně způsobit úplný zánik onoho ducha modlitby, který v katolicismu nazýváme posvěcení.

Revoltující srdce již nemůže milovat, srdce bez lásky bude o to víc schopné vyvolat ucházející projev respektu či strachu s chladnou pýchou farizejů. Taková je protestantská liturgie.

-7-

Protestantská liturgie předstírá, že chce s Bohem jednat vznešeně, proto nemá žádnou potřebu prostředníků. Dovolávat se pomoci Blahoslavené Panny Marie nebo ochrany světců by pro ně bylo nedostatkem úcty náležející Nejvyšší Bytosti.

Jejich liturgie vylučuje celé to „papeženské modlářství“, které od člověka žádá to, co by se mělo žádat pouze od Boha. Zbavuje kalendář všech těch jmen lidí, jež římská Církev tak troufale vepisuje vedle jména Božího. Zvláště se děsí těch jmen mnichů a dalších osob pozdějších dob, jež člověk může nalézt figurovat vedle jmen apoštolů, jež si vybral Ježíš Kristus, a skrze něhož byla ustavena tato prvotní Církev, která jediná byla čistá ve víře a prostá vší pověry v kultu a prostá vší uvolněnosti v mravech.

-8-

Protože liturgická reforma měla za jeden ze svých základních cílů zrušení aktů a formulí mystického významu, je logickým důsledkem, že její autoři museli ospravedlnit **používání národního jazyka při bohoslužbě.**

To je v očích sektářů nejdůležitější věc. Kult není žádnou tajnou záležitostí. Lid, jak říkají, musí rozumět tomu, co zpívá. Nenávisť vůči latině je vrozená v srdcích všech nepřátel Říma. Uznávají ji jako pouto mezi katolíky ve světě, jako výzbroj pravověří proti všem prohnáním sektářského ducha. (...)

Duch vzpoury, který je poháněn svěžit univerzální modlitbu jazyku každého národa, každého století, přinesl své plody, a sami reformovaní si neustále uvědomují, že katolický lid navzdory svým latinským modlitbám, si lépe než většina protestantského lidu vychutnává a s větším zápalem koná povinnosti kultu. V každou denní hodinu se v katolických kostelích odehrává bohoslužba. Věřící katolík, který se jí účastní, nechává svůj mateřský jazyk u dveří. Kromě kázání neslyší nic než tajemná slova, která při nejslavnostnějším okamžiku mešní kánonu dokonce ani nejsou slyšet. Nicméně toto tajemství jej okouzluje tak, že nežárí na všechny protestanty, i když uši posledně zmíněných neslyší jediný zvuk, aniž by si uvědomily jeho význam. (...)

...Musíme připustit, že je mistrovskou ranou protestantismu, že vyhlásil válku posvátnému jazyku. Kdyby se mu někdy podařilo zničit jej, byl by na cestě k vítězství. **Vystavena profánnímu pohledu, jako panna, která byla zneuctěna, ztratila od tohoto okamžiku liturgie mnoho ze své posvátné povahy a lid velmi brzy shledává, že nestojí za to odkládat stranou svou práci nebo zábavu, aby se šlo a naslouchalo tomu, co se říká způsobem, jakým člověk mluví na tržišti. (...)**

-9-

Když protestantismus z liturgie odebral tajemství, které pokořuje rozum, postaral se o to, aby nezapomněl na praktický důsledek, to jest, o oproštění od únavy a zátěže těla vnucených pravidly papeženské liturgie.

Především, již žádný půst, žádná újma, žádná poklekání při modlitbě. Pro chrámové duchovní již žádné každodenní úkoly, které se mají vykonat, již žádné kanonické modlitby, které se mají odříkat ve jménu Církve.

Takové jsou základní formy velké protestantské emancipace: **uměnit souhrn veřejných a soukromých modliteb.**

Tok událostí rychle ukázal, že víra a láska, jež jsou živeny modlitbami, v reformě pohasly, zatímco mezi katolíky obě stále živí všechny akty zbožnosti vůči Bohu a lidem, protože jsou syceny nesmírnými zdroji liturgické modlitby, jak je uskutečňována světským i řádovým klérem, a na níž se společenství věřících účastní.

-10-

Protože protestantismus musel stanovit pravidlo, aby mezi papežskými institucemi rozlišil ty, které by mohly být nejnepřátelštější vůči jeho principům, musel se prohrabat v základech katolické stavby, aby našel základní kámen, na němž vše spočívá. Jeho instinkt zapříčinil, že objevil především dogma, které je nesmiřitelné s jakoukoliv novotou: papežskou autoritu. Když Luther na svou zástavu vepsal: „Nenávist k Římu a jeho zákonům,“ jenom znovu vyhlásil základní princip každé větve antiliturgické sekty. Od té chvíle musel *en masse* zrušit kult i obřady jako modloslužby Říma. Latina, liturgie hodin, kalendář, breviář – to vše bylo sprostotou velké babylonské nevěstky. Římský papež zatěžuje rozum svými dogmaty a smysly svými rituálními praktikami. Proto se musí vyhlásit, že jeho dogmata jsou jen rouháním a omylem a jeho dodržování liturgických předpisů ničím než nástrojem, jak pevněji ustavit uzurpovanou a tyranskou nadvládu. (...)

Člověku by zde měly vytanout na mysli skvělé úvahy Josepha de Maistreho v jeho knize **Papež**, kde s takovou moudrostí a hloubkou názorně ukazuje, že navzdory neshodě, která by měla oddělovat odstěpené sekty, existuje jedna věc, v níž jsou všechny zajedno, konkrétně, že nejsou římské.

-11-

Aby nadobro ustavila svou vládu, potřebovala antiliturgická hereze v křesťanství **zničit ve skutečnosti i v principu celé kněžství. Protože cítila, že tam, kde je papež, tam je Oltář, a tam, kde je Oltář, tam je oběť a pokračování tajemného obřadu.**

Když zrušili úřad Nejvyššího velekněze, museli zničit povahu biskupského úřadu, z něž vychází vkládání rukou, které zachovává posvátnou hierarchii. Odtud se odvozuje velké presbyteriánství, jež není ničím jiným než okamžitým důsledkem potlačení [úřadu] papeže. **Od nynějška, správně řečeno, již neexistuje kněz. Jak by mohla prostá volba bez svěcení posvětit člověka?** Lutherovy a Kalvínovy reformy znají pouze služebníky Boha nebo, chcete-li, lidí. To však nestačí. Služebník vybraný a ustanovený laiky, který přichází do chrámu v rouchu jistého zparchantělého duchovního úřadu, není nic než laik přioděný druhotným posláním. V protestantismu existují jen laici a je tomu tak nutně proto, že zde již neexistuje liturgie. (...)

Takové jsou základní maximy antiliturgické sekty. Určitě jsme nijak nepřeháněli. Vše, co jsme učinili, bylo, že jsme odkryli stokrát hlášané nauky spisů Luthera, Kalvína, sta signatářů z Magdeburgu, Hospinienu, Kemnitzu atd. Do těchto knih lze snadno nahlédnout. To, co z nich vychází, je viditelné očím celého světa. Vždy je prospěšné znát omyl.

Zdroj: [Catholic Apologetics](#)

Překlad: D. Grof